



## Handlingsplan – Landsbygds- och skärgårdsutveckling 2030, i Sveriges populäraste landsbygdskommun, Norrtälje.

### 1. Bakgrund och syfte.

Norrtälje kommuns landsbygds- och skärgårdsutvecklingsprogram som antogs av kommunfullmäktige i juni 2018 skall utgöra en grund för hur kommunen ska arbeta med landsbygds- och skärgårdsutveckling. En av målsättningarna med programmet har varit att anlägga en helhetsbild över de frågor som har betydelse för landsbygden och skärgården.

Landsbygdsprogrammet och dess handlingsplan omfattar hela kommunen exklusive Norrtälje stad. Vissa kommunala verksamheter lokaliserade i Norrtälje finns berörda då dessa betjänar ett omland bestående av landsbygd och skärgård. I kommunen finns förutom Norrtälje stad fyra så kallade landsbygdsnoder (Rimbo, Hallstavik, Älmsta och Bergshamra) samt 7 serviceorter (Herräng, Grisslehamn, Skebobruk, Edsbro, Svanberga, Gräddö och Furusund), utpekade av den regionala utvecklingsstrategin (RUFSS).

Programmet sammanfattar och kompletterar mål och budget, översiktsplan och andra program och policys. Landsbygds- och skärgårdsperspektivet ska genomsyra den kommunala verksamheten. Denna helhetssyn skall bidra till positiv utveckling på landsbygden och i skärgården.

Kommunens Landsbygd och skärgård är en stor resurs som fyller många funktioner och utvecklingsmöjligheter, här följer några exempel:

- Landsbygden inklusive skärgården är en stor potentiell "bostadsort" som ger utrymme och möjligheter för en större befolkning genom att erbjuda och attrahera unika kvaliteter som inte finns i urbana miljöer, t.ex. "livsstilsboende".
- Landsbygdens och skärgårdens utvecklingsbara orter ger också möjligheter till lokalisering av företag och med hjälp av goda kommunikationer och god infrastruktur kan ytterligare förutsättningar för expansion skapas.
- Landsbygden, med Östersjön, med dess skärgård och otaliga mil av kust samt skogar och ett stort antal sjöar (ca 270) är en viktig och attraktiv plats för rekreation, friluftsliv och besöksnäring.
- Kommunens landsbygd och inte minst skärgården inrymmer Sveriges största fritidshusbestånd, som stärker service- och näringslivsstruktur.
- Landsbygden producerar livsmedel, energi, vatten och byggnadsmaterial.
- Kommunens landsbygd har en unik flora och därmed viktig bärare av biologisk mångfald och har en viktig pedagogisk betydelse som kontaktyta mot vår kulturhistoria.



Landsbygds- och skärgårdsutvecklingsprogrammet ska medverka till en fokusering på landsbygdens och skärgårdens villkor, behov och potentialer med stöd av kommunens visioner och översiktsplan.

Detta kommer att påverka bland annat för boende, lokalt näringsliv, aktiv fritid samt attraktiv och hållbar miljö.

Kommunens vision **Norrtälje kommun – global livsstil, lokalt liv ska** vara vägledande för hur kommunen ska utvecklas och vad det innebär att vara invånare här, utifrån från följande:

#### **Frihet – Ditt sätt att leva**

*I Norrtälje har du gott om svängrum att förverkliga dina drömmar, i såväl arbete som fritid. Här möter lugnet i naturen pulsen från Stockholm en spontanresa bort. Lev ut din frihet på stora ytor eller i liten vrå.*

#### **Förtroende – Trygghet på dina villkor**

*I Norrtälje är alla välkomna. Tillsammans utgör vi en stadig grund att stå på, där du har chansen att forma ditt eget liv, oavsett vem du är. Här finns mycket plats för många möjligheter.*

#### **Framtid – hållbar tillväxt i attraktiv miljö**

*Norrtälje är en kommun med gamla traditioner och nya idéer. Här värnar vi om de historiska rötterna med blicken vänd framåt. Vi är driftiga och utvecklar vår egen framtid genom en levande vardag och hållbar stadsutveckling.*

I det antagna landsbygds- och skärgårdsutvecklingsprogrammet har åtgärder och behov samlats upp och beskrivits i 7 definierade fokusområden. Många av de formulerade fokusområdena hänger ihop och är beroende eller har samband med varandra. Totalt innehåller programmet ca 60 åtgärder varav 12 är helt nya samt 32 åtgärder som antingen nyligen beslutats om att genomföras eller bedöms inrymmas i ordinarie verksamhet med pågående arbeten. 16 åtgärdsförslag kan ses som kompletteringsärenden.

**För att ytterligare säkerställa att de åtgärder som fullmäktige har fattat beslut om ska genomföras kompletteras enligt beslut programmet med denna särskilda handlingsplan.** Syftet med handlingsplanen är att ansvariga förvaltningar och verksamheter inarbetar, ekonomiserar, synliggör och tidsätter de åtgärder och uppföljningsprocesser som fullmäktige fattat beslut kring i och med programmets antagande.

Många åtgärder har sedan tidigare uppmärksammats men ska inte ses som isolerade företeelser. Landsbygds- och skärgårdsutvecklingsprogrammet ska ses som ett övergripande dokument och denna handlingsplan som garant för att de konkreta åtgärder som antagits kommer att genomföras.

Handlingsplanen är tänkt att vara det strategiska styrdokumentet för kommunens långsiktiga arbete med landsbygds- och skärgårdsutveckling fram till år 2030 och föreslås revideras kontinuerligt varje mandatperiod, med start senast år 2022. Senast år 2022 kommer en ny översiktsplan att antas som ytterligare stärker hur kommunen ska utvecklas.

Planen lyfter fram de prioriterade utvecklingsområdena och tydliggör ansvar och tidsperspektiv för definierade åtgärder.



En del prioriterade områden och åtgärder förutsätter deltagande, förankring, engagemang samt samverkan av och med andra aktörer.

Efter att "Handlingsplan för landsbygds- och skärgårdsutveckling 2030" har antagits av Kommunfullmäktige överlämnas de åtgärdsförslag som berör kommunens ansvarsområde till vidare och fortsatt beredning och kostnadsberäkning innan de går vidare till beslut om genomförande inom respektive nämnd och budgetberedningar där så krävs. En uppföljande redovisning görs och inlämnas till kommunstyrelsen en gång per år.

Kostnader som kan hanteras inom ordinarie resurser kommer att behandlas i respektive års budgetprocess. Kostnader utöver ordinarie resurser hanteras i ordinarie budgetprocess utifrån genomarbetade kostnadsberäkningar och underlag för investeringar.

Till landsbygds och skärgårdsutvecklingsprogrammets genomförande ska även en kommunikationsstrategi tas fram. Kommunstyrelsen ansvarar för att en sammanhållen kommunikation sker mellan nämnder samt att uppföljningen sker kontinuerligt via kommunstyrelseförvaltningen.

En viktig del i arbetet är att kontinuerligt beskriva, mäta och analysera fakta, förutsättningar och villkor för de ca 2/3 av kommunens befolkning som bor utanför Norrtälje stad. Det är även viktigt att redovisa nämnders och kontors planer. I samband med framtagandet av landsbygds- och skärgårdsutvecklingsprogrammet år 2017 arbetades det fram ett underlag och nulägesanalyser som kontinuerligt revideras. Detta material är tillgängligt via kommunens hemsida.



### Allmänna direktiv och förhållningssätt

- Fokusering på landsbygdens och skärgårdens villkor, behov och utvecklingspotential bland annat med stöd av kommunens visioner och översiktsplan.
- Landsbygds- och skärgårdsutvecklingsfrågorna beaktas i hela kommunens verksamhet inkl. bolag.
- Systematiskt och allsidigt belysa olika perspektiv samt samhällsekonomiska konsekvenser i samband med beslut som rör landsbygd och skärgård.
- Utveckla samarbetet och relationer mellan stad och landsbygd (där skärgårdens villkor ingår i detta).
- Fler arbetsytor för samverkan.
- Arbeta tillsammans med berörda myndigheter, privata sektorn och föreningslivet för att skapa förutsättningar för en positiv samhällsutveckling på landsbygden och i skärgården.
- Gemenskapshöjande åtgärder.
- Underlätta för bosättning, framförallt nära kollektivtrafikstråk och skolor.
- Främja företagande och entreprenörskap.
- Översyn av regelverk för att underlätta och förenkla.
- Främja besöksnäringen utifrån ett hållbarhetsperspektiv.
- Underlätta och stimulera lokala initiativ som främjar landsbygdens utveckling.
- Stärka förtroendekapitalet genom tillitsskapande åtgärder.
- Så långt möjligt utforma, belysa och mäta effekter av åtgärder utifrån jämställdhets-, barn- och hållbarhetsperspektiv.
- Följa noggrant den demografiska utvecklingen, inte minst vad gäller behov av fler samhällstjänster, t.ex. förskolor, för en god långsiktig planering.



## 2. Prioriterade områden med förslag till åtgärder.

### A. Infrastruktur och kommunikation.

#### Kollektivtrafik och vägnät.

##### 1. *Trafik- och mobilitetsstrategi påbörjad.*

Åtgärd: Strategin skall innehålla behovsinventering och förslag på åtgärder för att stärka tillgängligheten till kollektivtrafik. I arbetet med denna skall båttrafiken belysas särskilt.

Ansvar: Samhällsbyggnad.

Handläggning: Strategisk planering (del av planavdelningen).

Samberedning, samverkan: Inom samhällsbyggnad.

Ekonomi: Budget finns anslagen till initiala utredningar och inventeringar . Budgeten kan komma att behöva förstärkas för ytterligare utrednings- och analysarbete.

Tidsplan: Presenteras februari 2020.

*Kommentar: Strategin skall även uppmärksamma kollektivtrafik och infrastruktur till besöksmål.*

##### 2. *Lokal mobilisering och lokal samverkan för GC-utbyggnad, (med ibland lägre standardkrav).*

Åtgärd: Arbeta utifrån antaget "cykelprogram".

Ansvar: Samhällsbyggnad.

Handläggning: Gatu- och Parkavdelningen.

Samberedning, samverkan: Inom samhällsbyggnad.

Ekonomi: totalt 21 Mkr har anslagits för perioden 2018-2020.

Tidsplan: Arbetet startade under år 2018 med framtagna riktlinjer och ansökningshandlingar.

*Kommentar: För åren 2018-2020 finns politiskt beslut om bidrag till anläggande av GC-vägar på landsbygd. Beslutet tar stöd i "Cykelprogram för landsbygden". Sedan starten har 6 GC-projekt beviljats stöd.*

##### 3. *Utvecklade förbindelser i skärgården.*

Åtgärd: Aktivt deltagande i regionala projekt såsom "ö till ö" samt "replipunktssatsningen. Den senare med syfte att förbättra tillgänglighet och rese- och varutransportmöjligheter för de boende i skärgården. Hanteras även i ÖP-arbetet.

Ansvar: Kommunstyrelsen.

Handläggning: Tillväxt- och utveckling.

Samberedning, samverkan: Samhällsbyggnad (Mark- och exploateringsavdelningen, Planavdelningen (Strategisk planering), Fastighetsavdelningen m.fl.).

Ekonomi: Deltagande i projekt inom befintliga ramar. Eventuella investeringsbehov behandlas särskilt.



Tidsplan: Replipunktssatsningen påbörjades på regional nivå 2018. Workshops för de tre replipunkter i kommunen som ingår i RUFSS kommer preliminärt att anordnas under 2019.

*Kommentar: Skärgårdens trafikstruktur och utbud behöver ses över och inte minst koordineringen mellan buss- och båttrafik vilket ingår även i uppdragen kring trafik- och mobilitetsstrategin som Samhällsbyggnad ansvarar för.*

*En replipunkt är en knutpunkt mellan sjötrafik till och från kommunens i regionens regionala utvecklingsstrategi (RUFSS) tre utpekade kärnöar (Arholma med Simpnäs som replipunkt, Tjockö med Råfsnäs som replipunkt och Gräskö med Furusund som replipunkt) och busstrafiken. Förutom dessa finns även 9 definierade replipunkter i kommunens bryggplan (Östersjö, Östernäs, Spillersboda, Köpmanholm, Solö, Norrsund, Bromskär, Urö och Veltershaga).*

## **Åtgärder som minskar användning av fossila bränslen samt ger ökat utbud av förnyelsebara bränslen.**

### **4. Verka för fler laddstolpar på såväl kommunal mark som privat mark.**

Åtgärd: Strategi för el-laddstolpar tas fram med principer för placering, teknikval, finansieringsformer etc. för installationer och genomförande. Åtgärder vid kollektivtrafiknoder såsom pendlarparkeringsplatser och replipunkter ska särskilt utredas.

Ansvar: Samhällsbyggnad.

Handläggning: Samhällsbyggnad.

Samberedning, samverkan: Inom samhällsbyggnad samt med Tillväxt och utveckling (hållbarhet).

Ekonomi: Strategiarbetet görs inom befintliga ramar. Strategins förslag ska budgetberedas inom teknik- och klimatnämnd samt inom kommunstyrelsen för att möjliggöra investeringsmedel.

Tidsplan: Strategiarbetet startar 2019 för att möjliggöra strategiska samarbeten och investeringar.

### **5. Ökat utbud av förnyelsebara drivmedel.**

Åtgärd: Inför kommande upphandlingar kan beslut fattas om krav kring ökat utbud och tillgång av förnyelsebara drivmedel för den maskin- och fordonspark kommunen kräver i enlighet med klimat- och miljöarbetet.

Ansvar: Samhällsbyggnad.

Handläggning: Samhällsbyggnad.

Samberedning, samverkan: Inom samhällsbyggnad, Tillväxt- och utvecklingsenheten, Upphandlingsenheten.

Ekonomi: Inom befintliga ramar.

Tidsplan: Löpande.



## **6. Utarbeta en långsiktig strategi för pendlarparkeringsplatser.**

Åtgärd: Tillgodose behovet av pendlarparkeringsplatser genom att undersöka resvanor och följa och analysera befolkningsutveckling och arbetspendlingsbehov. Säkerhet och upplevd trygghet på befintliga pendlingsparkeringsplatser behöver öka.

Ansvar: Samhällsbyggnad.

Handläggning: Planavdelningen (Strategisk planering).

Samberedning, samverkan: Gatu- och Parkavdelningen, Mark- och exploateringsavdelningen, trafikhuvudman, SL/trafikförvaltningen m.fl.

Ekonomi: Utökade behov läggs in i kommande VP.

Tidsplan: Löpande analysarbete. Tidssättning kring investeringsåtgärder sker om en handlingsplan upprättas.

*Kommentar: Om ambitionen är att öka resandeandelen med kollektivtrafik (vilket påverkar bilpendlingen) krävs även ett s.k. mobilityarbete med sikte på att även titta på nya tekniska lösningar för att ge förstärkt tillgång till kollektivtrafik till/från Norrtäljes landsbygds- och skärgårdsområden.*

*Visst arbete gällande trygghet och säkerhet sker löpande på befintliga pendlarparkeringsplatser inom ramen för nuvarande verksamhet.*

## **Bredband och telefoni till alla.**

### **7. Uppföljning, aktualisering och prioritering av bredbandsstrategin (även turismnäringens behov).**

Åtgärd: Uppföljning och verkställande av beslutad strategi.

Ansvar: Samhällsbyggnad.

Handläggning: Samhällsbyggnad.

Samberedning, samverkan: Tillväxt och utveckling, Norrtälje energi, privata aktörer.

Ekonomi: Inom befintliga ramar.

Tidsplan: I enlighet med beslutad strategi.

### **8. Bevaka och stödja uppbyggnad av väl fungerande telefoni.**

Åtgärd: Bevaka och påverka.

Ansvar: Samhällsbyggnad.

Handläggning: Samhällsbyggnad.

Samberedning, samverkan: Inblandande aktörer.

Ekonomi: Inom befintliga ramar.

*Kommentar: Under E7 behandlas behovet av s.k. servicedialoger som även ska omfatta aktörer inom tele- mobil- och data.*



## B. Bygga och Bo

### Möjliggöra och stimulera för nybyggnation på landsbygden.

#### 1. *Revidering av översiktsplanen (ÖP).*

Åtgärd: Beslut fattat om framtagande av ny ÖP.

Ansvar: Samhällsbyggnad.

Handläggning: Planavdelningen.

Sambereidning, samverkan: Alla kommunala verksamheter.

Ekonomi: Finansiering enligt Kommunstyrelsen-beslut april 2018.

Tidsplan: Ny översiktsplan klar senast år 2022.

*Kommentar: Det är viktigt att översiktsplanen tydligt fortsatt verkar och underlättar för nybyggnation på landsbygden i framförallt kollektivtrafiknära lägen samt ger stöd för utveckling på landsbygden genom att påvisa den goda serviceinfrastruktur som finns.*

*Möjligheter till att utveckla områden i sjönära lägen ska särskilt prövas. Strandskyddet hämmar en utveckling på öar med fastboende vad gäller bryggor, bostadsutveckling och tillkomst av verksamhetslokaler. Kommunen ska verka för att inom t.ex. "samlad bebyggelse" möjliggöra lättnader för strandskyddet. Även vikten av att åkermark bevaras för att de gröna näringarna ska kunna öka produktion av livsmedel och biobaserad energi ska översiktsplanen förmedla som stöd i bygglovs- och detaljplaneärenden.*

#### 2. *Förnyat arbete med att ändra detaljplaner med syfte att ge utökade bygggrätter i fritidshusområden som ansluts till kommunalt VA eller som har fullgoda enskilda va-lösningar.*

Åtgärd: Översyn och ändring av detaljplaner.

Ansvar: Samhällsbyggnad.

Handläggning: Planavdelningen.

Sambereidning, samverkan: Samhällsbyggnad och Bygg- och Miljökontoret. Samråd enligt PBL (Plan- och bygglagen).

Ekonomi: Beslutas i samband med uppstart av respektive planarbete, kostnader kan tas ut i efterhand i samband med av bygglov ges. Om arbetet ska bedrivas i projektform krävs en projektekonomi.

Tidsplan: Löpande inom respektive planarbete.

*Kommentar: Planändringar underlättas av att det finns aktuella fördjupade översiktsplaner (FÖP).*

*En översyn av behovet att ändra detaljplaner med syfte att utöka bygggrätter med tillhörande kostnads- och intäktsanalyser generellt är önskvärt. Under åren 2013 – 2016 pågick ett projekt inom planavdelningen kring detta.*





### **3. Antagande av fördjupade översiktsplaner (FÖP) för att bl.a. underlätta framtagande av detaljplaner.**

Åtgärd: Framtagande av fördjupade översiktsplaner.

Ansvar: Samhällsbyggnad.

Handläggning: Strategisk planering (del av planavdelningen).

Samberedning, samverkan: Inom ramen för Plan- och Bygglagen (PBL).

Ekonomi: Beslut om medel för FÖP Rimbo finns. Finansiering beslutas för varje FÖP i samband med start.

Tidsplan: Arbete med ny FÖP för Rimbo omstartas 2019, beräknas antas senast 2021. Andra prioriterade FÖP-arbeten som bör tidsättas är Rådmansö, Bergshamra och Grisslehamn.

### **4. Digitalisering för att underlätta detaljplan- och bygglovsärenden.**

Åtgärd: Digitalisering av plan- och kartmaterial.

Ansvar: Samhällsbyggnad och Bygg- och Miljökontoret.

Handläggning: Samhällsbyggnad och Bygg- och Miljö (Mät- och kartenheten).

Samberedning, samverkan: Bygglov och Samhällsbyggnad.

Ekonomi: Inarbetas i mål och budget och verksamhetsplaner.

Tidsplan: Löpande.

*Kommentar: Arbete pågår inom Bygg- och Miljöförvaltningen.*

### **5. Profilerar Norrtälje kommun som en attraktiv boendekommun inte minst för barnfamiljer.**

Åtgärd: Aktivt och strategiskt arbete för att lyfta fram, kommunicera och marknadsföra alla fördelar och möjligheter med att bo och verka på landsbygden i Norrtälje kommun.

Ansvar: Kommunstyrelsekontoret.

Handläggning: Kommunikationsavdelningen.

Samberedning: Samhällsbyggnad, Tillväxt- och utveckling.

Ekonomi: Inom befintliga ramar.

Tidsplan: Start hösten 2019.

*Kommentar: Det finns goda exempel från andra kommuner (t.ex. Falkenberg) rörande strategisk marknadsföring och profilering.*



**Behovet av bostäder för unga och äldre och äldreboende ska särskilt uppmärksammas.**

**6. Ökat byggande och skapande av bostäder i enlighet med antagen bostadsförsörjningsstrategi. Behovet av t.ex. hyresrätter för ungdomar och äldre, även i mindre orter, ska särskilt uppmärksammas.**

Åtgärd: Genomförande och implementering av upprättad bostadsförsörjningsstrategi.

Ansvar: Samhällsbyggnad ansvarar för bostadsförsörjningsstrategin och dess uppfyllelse.

Handläggning: Planavdelningen (strategisk planering).

Samberedning, samverkan: Samhällsbyggnad, Bygg- och miljö, Barn- och utbildningsförvaltningen, KSON (Kommunalförbundet sjukvård och omsorg).

Ekonomi: Inom beslutade ramar.

Tidsplan: Enligt bostadsförsörjningsstrategin.

*Kommentar: Detta skall även samordnas med insatser som synliggör efterfrågan (Se B5).*

**7. A) Behov av markinnehavspolicy med målsättningar för god planberedskap för nya verksamheter och bostäder i serviceorter och landsbygdsnoder.**

Åtgärd: Samhällsbyggnad utreder behov av markinnehavspolicy utifrån olika parametrar och mål samt om så beslutas utarbeta förslag till policy.

Ansvar: Samhällsbyggnad.

Handläggning: Mark- och exploateringsavdelningen och planavdelningen.

Samberedning, samverkan: Samhällsbyggnad, Tillväxt och Utveckling, KSON, Bygg- och Miljö.

Ekonomi: Inom befintliga ramar.

Tidsplan: Beslut om upprättande av en markinnehavspolicy planeras tas senast september 2019.

*Kommentar: I områden med s.k. samlad bebyggelse ställer Plan- och bygglagen (PBL) större krav på att detaljplan ska upprättas.*

**7. B) Inventera befintligt markinnehav för att förbättra förutsättningarna till byggnation av nya bostäder (med hänsyn till globala hållbarhetsmål).**

Åtgärd: Markinnehavsinventering.

Ansvar: Samhällsbyggnad.

Handläggning: Mark- och exploateringsavdelningen och Planavdelningen.

Samberedning, samverkan: Inom samhällsbyggnad, Bygg- och Miljöförvaltningen.

Ekonomi: I samband med beslut tas ställning till eventuella åtgärdskostnader.

Tidsplan: Inventering klar våren 2019.

*Kommentar: I inventeringen ingår även översyn kring hur olika lagkrav påverkar, beroende på lokala förhållanden.*



**Fortsatt satsning på VA-utbyggnad samt stimulera lokala och småskaliga kretsloppslösningar och boendeformer i samklang med odling och natur.**

- 8. Nya alternativa och/eller samverkande lösningar kring småskaliga och lokala avloppsanläggningar skall uppmuntras utifrån bl.a. inventering av befintliga lösningar, kunskapsläge m.m.**

Åtgärd: Del av ordinarie arbete. Intentionerna ska inarbetas i ÖP, FÖP men även genom kontinuerlig utveckling av kommunens VA-policy och VA-plan.

Ansvar: Samhällsbyggnad.

Handläggning: VA-avdelningen.

Samberedning, samverkan: Inom samhällsbyggnad, Bygg- och miljöförvaltningen.

Ekonomi: Inom befintliga ramar. Alternativa finansieringsmöjligheter prövas.

Tidsplan: Löpande. VA-plan revideras varje år.

*Kommentar: Eventuella förändringar i vattentjänstlagen för att främja mer småskaliga avloppslösningar har aviserats men i nuläget osäkert när detta kommer att införas.*

*Hänsyn till skärgårdens specifika villkor ska inarbetas. Ansvarsfrågorna kring enskilda och allmänna avloppslösningar ska särskilt belysas.*



### C. Upplevelse och turism

Norrtälje ska utvecklas som en besökskommun och ska arbeta aktivt för att skapa förutsättningar för ytterligare utveckling av landsbygds- och skärgårdsturismen.

#### 1. *Upprättande av En besöksnäringstrategi.*

Strategin ska bl.a. innehålla mål, principer och åtgärder för:

- Hur besöksmål m.fl. skyltas (som även kan beröra övriga näringslivets behov). Detta bör föregås av en skyltinventering.
- Ökad tillgänglighet (val av info, olika språk m.m.).
- Stärka varumärkena Roslagen och Norrtälje kommun.
- Marknadsföring.
- Finansieringslots (t.ex. vilka möjligheter ger strukturfonder och andra EU-baserade program) för att stötta idéer och initiativ.
- Hur involvera boende och deltidboende, bl.a. som ambassadörer.
- Skapande av fler boendemöjligheter för besökare.
- Utbildningar och stödjande aktiviteter med syfte att öka förutsättningarna för "nischad turism", presumtiva boenden m.fl.
- Båtlivet och dess turism, dess utmaningar och utvecklingsmöjligheter.
- Hur stödja och utveckla befintliga evenemang, sponsringsfrågor m.m.
- Utveckling, anläggning av rastplatser kring attraktiva vägstråk.

Åtgärd: Framtagande av strategi enligt ovan.

Ansvar: Kommunstyrelsen.

Handläggning: Tillväxt- och utvecklingsenheten..

Samberedning, samverkan: Internt med Kultur och Fritidskontoret, Gata-Parkavdelningen, fastighetsavdelningen m.fl. Externt med näringslivets representanter, Visit Roslagen, Österåkers och Östhammars kommuner m.fl.

Ekonomi: Med i arbetet för att fastställa budgetram för år 2020.

Tidsplan: Startar i samband med att beslut tas kring bildande av ett destinationsråd, prel. under år 2019.

*Kommentar: Samverkan kan komma att ske med Österåker och Östhammar kring vissa delar av en gemensam besöksnäringstrategi.*



**2. Kommunen ska bidra till fler boendemöjligheter genom utveckling eller skapande av t.ex. hotell, stugbyar, campingplatser, husbilsplatser, båtservice m.m. genom att använda kommunal mark.**

Åtgärd: Arbetsgrupp bildas som ger uppdrag.

Ansvar: Tillväxt- och utvecklingsenheten.

Handläggning: Tillväxt- och utvecklingsenheten.

Samberedning, samverkan: Samhällsbyggnad; Mark- och exploateringsavdelningen, Fastighetsavdelningen, Planavdelningen, Gata- Parkavdelningen m.fl.

Ekonomi: Förutsätts finansieras inom befintliga ramar.

Tidsplan: Arbetet startades hösten 2018. En arbetsgrupp startar under våren 2019.

*Kommentar: En del av det planerade övergripande arbetet kring att utveckla besöksnäringen. På kort sikt bör det ses över möjligheterna att skapa mer boendemöjligheter på kommunal mark. På lång sikt bör detta arbetas in i övergripande planarbeten för att möjliggöra och synliggöra förutsättningar för en positiv utveckling generellt. Se även C1.*

**3. Framtagande av förslag till fler cykel-, rid-, kanot- och vandringsleder och hur fler stråk, t.ex. längs vattendrag kan skapas och underhållas.**

Åtgärd: Underhålla befintliga leder samt utveckling av banvallar.

Ansvar: Kultur- och fritidskontoret.

Handläggning: Idrottsavdelningen.

Samberedning, samverkan: Fastighetsavdelningen, Planavdelningen m.fl.

Ekonomi: Utreds och läggs in i arbetet med ny verksamhetsplan.

Tidsplan: Underhåll av befintliga leder pågår löpande. Satsning på att utveckla banvallarna samt nya leder inarbetas i kultur- och fritidsnämndens verksamhetsplan 2020-2022.

*Kommentar: Ny led på banvall beräknas kosta 1 Mkr per 3 km.*

**4. Ta initiativ till samarbeten och samverkan med andra kommuner och regionala företrädare, t.ex. inom ramen för Leader-programmet och andra EU-finansierade initiativ för att genom samverkan och medfinansiering stärka insatser.**

Åtgärd: Del av ordinarie verksamhet

Ansvar: Tillväxt- och utvecklingsenheten

Handläggning: Tillväxt- och utvecklingsenheten

Samberedning, samverkan: Andra kommuner, länsstyrelse, landsting/region, visit Roslagen, Stockholm archipelago, Leader Stockholmsbygd, Central Baltic-programmet, berörda kommunala verksamheter t.ex. kultur och fritid med flera

Ekonomi: Inom ram eller projektbudgetar vid behov som särskilt får finansieras

Tidsplan: Pågår.



**5. Synliggöra specifika kvaliteter av natur- och kulturvärden tillsammans med markägare och privata aktörer.**

Åtgärd: Löpande strategiska insatser, som en del i att både stärka varumärket Norrtälje, marknadsföra kommunen för besökare, inflyttare och bofasta samt som en del av en besöksnäringstrategi.

Ansvar: Kommunstyrelsen (Kommunikationsavdelningen).

Handläggning/Samverkan: Internt; Kultur- och Fritidskontoret, Kommunikationsavdelningen, Tillväxt och utvecklingsenheten, Planavdelningen. Externt; Visit Roslagen, Markägare, föreningar och privata aktörer.

Ekonomi: Förutsätts finansieras inom befintliga ramar.

Tidsplan: Löpande.

*Kommentar. Ett exempel är den publikationsserie för 22 av kommunens riksintressen för kulturminnesvård som har tagits fram. I ingen annan kommun i länet finns så många naturreservat t.ex.*

**D. Förutsättningar och villkor för företagande**

**Främja tillväxten hos befintliga företag och underlätta framväxt av nya företag, nya produkter och tjänster samt nya affärsområden på landsbygden utifrån kommunens värdegrunder.**

**1. Kommunens näringslivsstrategi skall även beakta och ta hänsyn till landsbygdens villkor och förutsättningar. Strategin ska utgöra ramverket för konkreta aktiviteter.**

Åtgärd: Del av ordinarie verksamhet.

Ansvar: Tillväxt- och utvecklingsenheten.

Handläggning: Tillväxt- och utvecklingschef.

Samberedning, samverkan: Landsbygdsforum/landsbygdsråd, skärgårdsråd.

Ekonomi: Inom befintliga ramar.

Tidsplan: Löpande.

**2. Stötta olika branschens utmaningar.**

Åtgärd: Omvärldsbevakning, analysarbeten avseende möjliga konsekvenser t.ex. närings utveckling, bevakning av stödmöjligheter, medverkan i utvecklingsprojekt m.m.

Ansvar: Kommunstyrelsekontoret.

Handläggning: Tillväxt och utveckling.

Samberedning, samverkan: berörda kontor, branschföreträdare m.fl.

Ekonomi: Inom befintliga ramar.

Tidsplan: Start våren 2019.

*Kommentar; Exempel på utmaningar är generationsväxlingsbehov som återfinns bland annat hos gröna näringar, båtbranschen m.fl.*



**Kommunen har en samhällsplaneringsprocess som är kopplad till näringslivets förutsättningar.**

**3. Valfungerande intern mottagningservice för befintliga företag och nyetableringar.**

Åtgärd: Företagslots etablerad 2017, etableringsgrupp startade 2019.

Ansvar: Tillväxt och utvecklingsenheten.

Handläggning: Tillväxt och utvecklingsenheten.

Samberedning, samverkan: Alla berörda kommunala förvaltningar och verksamheter.

Ekonomi: Inom befintliga ramar.

Tidsplan: Löpande.

*Kommentar: En viktig del i detta är att ge god service och erbjuda effektiv myndighetsutövning som möter företagens varierade behov.*

**4. Planera och marknadsför mark för verksamheter med tillgång till infrastruktur i orter på landsbygden.**

Åtgärd: Planering och marknadsföring.

Ansvar: Samhällsbyggnad.

Handläggning: Mark- och exploateringsavdelningen, Planavdelningen.

Samberedning, samverkan: Samhällsbyggnad, kommunstyrelsekontoret.

Ekonomi: Inom befintliga ramar.

Tidsplan: Löpande.

*Kommentar: Kartläggning pågår kring behov av utökad verksamhetsmark. Se även B7.*

**5. Behovet av god tillgång till internet för näringslivet skall beaktas i kommunens bredbandsstrategiarbete.**

Åtgärd: Uppföljning, aktualisering, prioritering och verkställande av beslutad strategi.

Ansvar: Samhällsbyggnad.

Handläggning: Samhällsbyggnad.

Samberedning, samverkan: Tillväxt och utveckling, Norrtälje energi, privata aktörer.

Ekonomi: Inom befintliga ramar.

Tidsplan: I enlighet med beslutad strategi.



**Kommunens upphandling ska så långt möjligt främja lokalproducerade varor och tjänster som exempelvis livsmedel.**

**6. Vid planering av upphandling och inköp ska hänsyn tas till mindre företags behov av information och framförhållning.**

Åtgärd: Inventering genomförs.

Ansvar: Kommunstyrelsekontoret.

Handläggning: Upphandlingsenheten.

Samberedning, samverkan: Inom kommunstyrelsekontoret.

Ekonomi: Inom tilldelade ramar.

Tidsplan: Löpande.

**Hänsyn tas till de gröna näringarnas behov av att utvecklas.**

**7. Åkermark ska så långt möjligt bevaras i samband med exploateringar.**

Åtgärd: Införa och upprätthålla rutin om att alltid checka av läget vad gäller åkermark inför start av all exploatering och planläggning.

Ansvar: Samhällsbyggnad.

Handläggning: Planavdelningen, Mark- och exploateringsavdelningen.

Samberedning, samverkan: Inom samhällsbyggnad.

Ekonomi: Inom befintlig ram.

Tidsplan: Löpande.

*Kommentar. Det är ett lagkrav att så långt möjligt behålla produktiv åkermark, länsstyrelsen är tillsynsmyndighet. Se även B1.*





## **E. Tillgång till utbildning, vård och omsorg och service**

En särskild satsning skall göras kring att utveckla landsbygdsskolornas kvalitéer och attraktivitet.

### **1. *Strategier, principer och långsiktig planering för att behålla och utveckla de skolor som finns på landsbygden och skärgården utarbetas och kompletterar skolutvecklingsprogrammet.***

Åtgärd: Barn- och utbildningskontoret ges i uppdrag att slutföra framtagandet av en strategi inklusive nulägesbeskrivningar och analyser av åtgärdsbehov, för att belysa lösningar och behov rörande landsbygds- och skärgårdsskolornas (7 st) utmaningar utifrån följande kvalitetsaspekter:

1. **Upprustning** av lokaler och den fysiska lär- och arbetsmiljön.
2. **Pedagogisk kvalitetssäkring** av organisationens förutsättningar.
3. **Pålitlighet** i alla lösningar.

Strategin bör omfatta lokalbehov, arbetsmiljö, tillagning/servering, skolbibliotek, digital infrastruktur, elevhälsa, samt aspekter som påverkar den pedagogiska kvalitén såsom lärarbehörighet, kollegialt samarbete, lärarbrist, skolval och dimensionering samt möjliga åtgärder och insatser (nya angreppssätt). Detta ska utmynna i långsiktiga planer även kring vilka investeringar som är möjliga och lämpliga att genomföra för att uppfylla kraven på en god läromiljö.

Ansvar: Barn- och utbildningskontoret.

Handläggning: Barn- och utbildningskontoret.

Sambereidning: Fastighetsavdelningen.

Ekonomi: Ekonomiska konsekvenser kommer att belysas i handlingsplaner kopplat till strategin. Behovet av upprustning av skolor kommer att behandlas särskilt.

Tidsplan: Olika former av åtgärder ska definieras under tidsperioden 2020-2028

*Kommentar: Ett omfattande underlag för fastställande av strategi har arbetats fram som kommer att ses över. Alla elever i Norrtälje kommun har rätt till en likvärdig utbildning av god kvalitet oavsett var i kommunen man bor eller vilken skola vårdnadshavaren väljer. Skollagens och läroplanens krav på verksamheten ska uppfyllas på alla skolor och förskolor.*

### **2. *Ett särskilt strukturbidrag för att bidra till en resursfördelningsmodell rörande ekonomiska villkor mellan förskolor och skolor i hela kommunen.***

Åtgärd: Se ovan.

Ansvar: Barn- och utbildningskontoret.

Handläggning: Barn- och utbildningskontoret.

Sambereidning: Fastighetsavdelningen.

Ekonomi: Barn- och skolnämnden har tillförts extra medel (5 Mkr per år) fr.o.m. år 2019 som i huvudsak används till att förbättra landsbygds- och skärgårdsskolornas villkor. Ingår i Mål och budget 2019 – 2021.

Tidsplan: Olika former av åtgärder ska definieras under tidsperioden 2020-2028.



**3. Säkerställa it-teknik och bredbandskapacitet som en förutsättning för att utveckla undervisningsformer är ett exempel.**

Åtgärd: Möjliggöra pilotprojekt för fortsatt utveckling.

Ansvar: Barn- och utbildningskontoret.

Handläggning: Barn- och utbildningskontoret.

Samberedning, samverkan: Samhällsbyggnad, IT-avdelningen.

Ekonomi: Ekonomiska konsekvenser kommer att belysas i strategiarbetet (se E1).

Tidsplan: Görs separat för respektive pilotprojekt.

*Kommentar: Fjärrundervisning är idag ej tillåtet annat än i vissa ämnen. Ny lagstiftning beräknas komma under år 2020.*

**4. Utredda förutsättningarna till att ändra skolskjutsarnas upptagningsområden för att hålla upp elevantalet på de minsta skolorna.**

Åtgärd: En inledande enkätundersökning.

Ansvar: Barn- och utbildningskontoret.

Samberedning: Planavdelningen (strategisk planering).

Ekonomi: 100 000 kr för en inledande enkätundersökning.

Tidsplan: Klar senast år 2020.

*Kommentar: För att förenkla för föräldrar att välja en landsbygdsskola och på så vis fylla dessa skolor, så att de blir långsiktigt bärkraftiga har ett förslag, om pilotprojekt med en inledande förstudie, väckts inom barn- och utbildningskontoret. Om antagandet är att många vårdnadshavare väljer skola utifrån hur eleverna tilldelas skolskjuts (enligt principen närmsta skola i upptagningsområdet) kan det vara intressant att pröva om fler vårdnadshavare väljer en landsbygdsskola om huvudmannen även erbjuder skolskjuts (till mindre skolor med kapacitet för fler elever än redan inskrivna).*

**Sjukvård och omsorg, utvecklad närvård.**

**5. En fortsatt utveckling med hjälp av nya tekniska lösningar.**

Åtgärd: En del av kommunalförbundets ordinarie verksamhet i enlighet med upprättade verksamhetsplaner.

Ansvar: KSON (Kommunalförbundet för sjukvård och omsorg).

Tidsplan: Löpande utifrån kommunalförbundets verksamhetsplan.

*Kommentar: En del av förvaltningens ansvar är att se hur modern teknik kan användas i verksamheten och dess administration.*

*Vad gäller insatser för den enskilde fortsätter förvaltningen att utveckla användningen av robotar och e-tjänster, för att möta behoven av vård- och omsorgsinsatser oavsett var man bor. Olika modeller för virtuella besök för effektivt nyttjande av tid kan öka tillgängligheten för patienter och brukare. Sådana kommer att testas, utvärderas och införas. Extern finansiering söks kontinuerligt för utvecklingsprojekt.*



## **6. Bidra till skapande av åldersintegrerade arenor.**

Åtgärd: Pågående, ordinarie verksamhet.

Ansvar: Kson.

*Kommentar: Frågan om dagverksamhet för äldre, dess omfattning och organisation kommer att ses över inom KSON. Inom ramen för Norrtäljemodellen ses KSON:s samarbete med den idéburna sektorn över.*

**Verka för ett gott och hållbart utbud av dagligvaror, drivmedel och tjänster.**

## **7. Kommunen ska bevaka och verka för att annan offentlig service som post ej försämras, särskilt skärgårdens villkor och förutsättningar.**

Åtgärd: Initierande av servicedialoger.

Ansvar: Tillväxt- och utvecklingsenheten.

Samberedning, samverkan: Behandlas även inom ramarna för landsbygdsråd resp. skärgårdsråd.

Regionala och statliga verksamheter, verk och myndigheter viktig målgrupp.

*Kommentar: Viktigt att kommunen fortsatt bjuder in representanter för statlig och regional service och på olika sätt synliggör behov och möjligheter. Exempel på "myndigheter" är post, telia, vattenfall, systembolag, SL, Vaxholmsbolaget m.fl.*

**Ej nyttjade bebyggda kommunala fastigheter bör användas för andra ändamål där så är möjligt.**

## **8. Framtagande av checklista för bedömningar utifrån kommersiella, samhällsnyttiga och ideella behov i samband med att kommunala fastigheter inte nyttjas i ordinarie verksamhet.**

Åtgärd: Rutiner införs, checklista tas fram.

Ansvar: Samhällsbyggnad.

Handläggning: Fastighetsavdelningen.

Samberedning, samverkan: Tillväxt- och utvecklingsenheten, planavdelningen.

Ekonomi: Inom befintliga ramar.

Tidsplan: Start våren 2019.

*Kommentar: Även möjligheter till samutnyttjande bör beaktas.*



## **F. Kultur och Fritid.**

Stödja och uppmuntra olika former av friskvård, förenings-, kultur- och fritids-verksamhet.

### **1. *Översyn rörande principer kring föreningsbidrag, med inriktning mot fortsatt starkt stöd till föreningslivet och med prioriteringar rörande barn- och unga samt jämställdhet.***

Åtgärd: Se över nuvarande bidragsregler med fokus på barn- och unga samt jämställdhet.

Ansvar: Kultur- och fritidsförvaltningen.

Handläggning: Idrottsavdelningen.

Samberedning, samverkan: Föreningslivet.

Ekonomi: Inom kultur- och fritidsnämndens budgetram för år 2020. Åtgärdsstärkande insatser inarbetas i verksamhetsplan 2020-2022.

Tidsplan: Start år 2019.

### **2. *Utveckla kulturarrangemang och stöd till kulturverksamhet för barn och vuxna på landsbygden utifrån jämställdhets- jämlikhets- och tillgänglighetsperspektiv. Förstärkt samverkan.***

Åtgärd: Arrangera fler kulturevenemang i kommunen.

Ansvar: Kultur- och fritidsförvaltningen.

Handläggning: Kulturavdelningen.

Samberedning, samverkan: Samverkan med kulturaktörer och kulturföreningar.

Ekonomi: Lägg in i nämndens arbete med budgetram för kulturbidrag till kulturföreningarna.

Tidsplan: Förändrad kulturbudget för kultur- och fritidsnämnden inarbetas i verksamhetsplan för år 2020-2022.

### **3. *Hålla en hög standard på kommunens inomhus-, utomhus- och friluftsbad samt utveckla verksamheten och göra den tillgänglig för alla.***

Åtgärd: Del av ordinarie verksamhet.

Ansvar: Kultur- och fritidsförvaltningen.

Handläggning: Badavdelningen.

Samberedning, samverkan: Barn- och utbildningsförvaltningen, socialförvaltningen, KSON m.fl.

Ekonomi: Inom ram.

Tidsplan: Del av ordinarie verksamhet.

*Kommentar: Här ingår samtliga badanläggningar och friluftsbad i kommunen, även Norrtälje badhus som tjänar ett stort omland samt är en välbesökt anläggning för hela kommunen.*



**Gynna gemensamma samlingslokaler och idrottsanläggningar med god tillgänglighet för att garantera landsbygdens invånare tillgång till mötesplatser, aktiviteter och ökad gemenskap.**

**4. *Prioriteringar utifrån tillgänglig "service" områdesvis.***

Åtgärd: Kartläggning av lokaler och behov.

Ansvar: Kultur- och fritidsförvaltningen.

Handläggning: Idrottsavdelningen.

Samberedning, samverkan: Föreningslivet.

Ekonomi: Inom befintlig budgetram.

Tidsplan: Pågår löpande.

**5. *Kontinuerligt följa upp behovet av nya och existerande anläggningar för fritidsaktiviteter och samlingslokaler i hela kommunen.***

Åtgärd: Del av ordinarie verksamhet.

Ansvar: Kultur- och fritidsförvaltningen.

Handläggning: Idrottsavdelningen.

Ekonomi: Inom befintlig budgetram.

Tidsplan: Pågår löpande.

**Fler ungdomsaktiviteter.**

**6. *Fördjupa och utveckla aktiviteter för ungdomar utifrån trender samt ungdomarnas egna behov och önskemål, i samverkan med föreningslivet.***

Åtgärd: Kartläggning av behov.

Ansvar: Kultur- och fritidsförvaltningen.

Handläggning: Idrottsavdelningen.

Samberedning, samverkan: Samverkan ned ungdomar samt med barn- och utbildningskontoret, fastighetsavdelningen och föreningslivet.

Ekonomi: Inarbetas i kultur- och fritidsnämndens verksamhetsplan 2020-2022.

Tidsplan. Arbetet pågår löpande men kan utifrån ekonomisk satsning förstärkas år 2020.

*Kommentar: Aktiviteter och möjligheter som "Egen sommar" samt kultur- och fritidscheck ökar förutsättningarna.*



#### Utökad biblioteksservice.

#### **7. Biblioteken i Norrtälje, Rimbo, Hallstavik, Älmsta och Bergshamra ska utvecklas avseende service och tillgänglighet.**

Åtgärd: Förlängning av öppettider genom "Meröppet". Bergshamra kvarstår.

Ansvar: Kultur- och fritidsförvaltningen.

Handläggning: Kulturavdelningen.

Ekonomi: Inom ram.

Tidsplan: Arbetet pågår.

*Kommentar: Låntagare med funktionen "Meröppet" knutet till sitt bibliotekskort har tillgång till biblioteken alla vardagar kl. 8-22. Detta finns nu redan på biblioteken i Rimbo, Hallstavik och Älmsta.*

#### **8. Den mobila biblioteksverksamheten utökas.**

Åtgärd: Investering av ytterligare en biblioteks/kulturbuss.

Ansvar: Kultur- och fritidsförvaltningen.

Handläggning: Kulturavdelningen.

Ekonomi: Investering av ny buss finns med i nämndens VP 2019 med 4,5 Mkr. Statliga medel från Kulturrådet har sökts och sanktionerats (2,5 Mkr).

Tidsplan: Inköp av ytterligare buss görs under 2019 vilket också innebär att fler orter besöks samt att turtätheten ökar fr.o.m. år 2019.



## **G. Lokal utveckling.**

### **Strategiskt stödja och stimulera tillkomst av lokala utvecklingsgrupper.**

#### **1. Inrättande av Lokal utvecklingspeng.**

Åtgärd: Utarbetande av regelverk och riktlinjer för beslut i kommunstyrelsen.

Ansvar: Tillväxt- och utvecklingsenheten.

Handläggning: Tillväxt- och utvecklingsenheten.

Samberedning, samverkan: Inom kommunstyrelsekontoret.

Ekonomi: 1 000 tkr anslogs för år 2018 respektive år 2019. Fortsätta anslag bereds i budgetberedningen.

Tidsplan: Regelverk och riktlinjer fastställdes av kommunstyrelsen 21 maj 2018. Första ansökningstillfället var 1 september 2018. Andra tillfället blir 1 april 2019.

*Kommentar. Hur lokal utvecklingspeng ska verkställas framgår av regler och riktlinjer. Dessa ses kontinuerligt över.*

### **Samordna och initiera nätverk och mötes- och utvecklingsarenor, internt och externt för att utveckla landsbygden.**

#### **2. Inrättande av ett landsbygdsråd.**

Åtgärd: Ett forum för utbyte av information, idéer och strategier inrättas.

Ansvar: Tillväxt- och utvecklingsenheten.

Handläggning: Tillväxt- och utvecklingsenheten.

Samberedning, samverkan: Med skärgårdsrådet och dess tjänstemän.

Ekonomi: För år 2019 inom befintlig ram, om medelsökning ska ske får beredas i budgetberedning.

Tidsplan: Uppstart av ett landsbygdsråd/landsbygdforum planeras senast under hösten 2019.

*Kommentar: Sedan 2010 finns ett skärgårdsråd med representanter från öar utan fast landförbindelse med minst 10 invånare. Ett förslag är att anordna ett landsbygdforum med bred representation från lokala utvecklingsgrupper m.fl. och att landsbygdforumet utser ett landsbygdsråd.*

#### **3. Tillgodose behovet av en funktion i den kommunala organisationen, bl.a. med rollen att vara en "dörröppnare" för landsbygden in i organisationen.**

Åtgärd: De insatser som nu verkställs görs med befintliga resurser. Om behovet visar att detta arbetsområde kräver och tar stora arbetsinsatser i anspråk får omprövning ske.

Ansvar: Tillväxt- och utvecklingsenheten.

Handläggning: Tillväxt- och utvecklingsenheten.

Samberedning, samverkan:

Ekonomi: Inom ram.

Tidsplan: Behovsstyrt.



**4. Uppmuntra strategiskt framtagande av lokala utvecklingsplaner, inventera och utvärdera tidigare framtaget arbete. Tydliggörande av dessa planers roll.**

Åtgärd: Ingår som en åtgärd i "lokal utvecklingspeng".

Ansvar: Tillväxt- och utvecklingsenheten.

Handläggning: Tillväxt- och utvecklingsenheten.

Samberedning, samverkan: Kan variera.

Ekonomi: Särskilda medel (100 tkr/år) anslagna.

Tidsplan. Startades hösten 2018. Utvärdering påbörjas hösten 2019.

**Platsutveckling utifrån lokal mobilisering.**

**5. Öka enskilda orters upplevda attraktivitet genom åtgärder som förändrar människors användning och upplevelser, trafiksäkerhet, trygghetsskapande m.m.**

Åtgärd: Bevilja bidrag från "lokal utvecklingspeng", samråd och utvecklingsarbete med lokala företrädare bl.a. utifrån lokala utvecklingsplaner.

Ansvar: Samhällsbyggnad, Tillväxt och utvecklingsenheten.

Handläggning: Tillväxt och utveckling.

Samberedning, samverkan: Samhällsbyggnad (Gata-Parkavdelningen, Fastighetsavdelningen, Mark- och exploateringsavdelningen, Planavdelningen), Tillväxt och utveckling, Kultur- och fritidsförvaltningen samt TINK m.fl.

Ekonomi: I anslag för "lokal utvecklingspeng" finns medel avsatta för bidrag, för närvarande max 750 tkr/år).

Tidsplan: Första ansökningstillfället för lokal utvecklingspeng var 1 september 2018, därefter 1 april efterkommande år.

*Kommentar: Förutom att medel kan fås från "lokal utvecklingspeng" finns det en rad andra åtgärder som kan sättas in utifrån lokal mobilisering och lokalt engagemang. Det handlar också om att på olika sätt lyfta fram och marknadsföra allt positivt som finns i kommunen och därigenom stärka orters attraktivitet. Att utveckla t.ex. trafiksäkerhet bör det ses över på vilket sätt stöd ska eller kan ges då även trafikverket och trafikförvaltningen/SL är aktörer och många vägar sköts av vägföreningar.*

**6. Stötta lokala initiativ i skärgård och på landsbygd där det finns en utvecklad service via samverkansprojekt om så är möjligt.**

Åtgärd: Informationsinsatser kring stödmöjligheter.

Ansvar: Tillväxt- och utvecklingsenheten.

Handläggning: Tillväxt och utvecklingsenheten.

Samberedning, samverkan: Behandlas även inom ramarna för landsbygdsråd resp. skärgårdsråd.

Ekonomi: Inom ram.

Tidsplan. Strukturerade informationsinsatser startas upp våren 2019.





*Kommentar: Det finns behov av en Lotsfunktion bl.a. kring olika bidragsmöjligheter; Lokal utvecklingspeng, skärgårdsmedel, medel från Länsstyrelsen, Leander, andra eu-finansierade program m.fl. Ett strategiskt arbete behövs som initierar och marknadsför kommunens intentioner kring samverkan med lokala utvecklingsgrupper, markägare m.fl. kring utvecklingsprojekt.*